

IN MEMORIAM

PE DRUMUL LOGICII DRAGAN STOIANOVICI (1938–2024)

TITUS LATES

Dragan Stoianovici s-a născut la 24 aprilie 1938 în localitatea Belobreșca din Județul Caraș-Severin. A absolvit liceul la Timișoara, a urmat cursurile Facultății de Filosofie din București (1955–1960) și a obținut titlul de doctor în filosofie la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (1973/1975). După absolvirea facultății a fost profesor în învățământul secundar, redactor și traducător la publicații ale Academiei Române, iar după 1967, succesiv, asistent, lector, conferențiar și profesor la catedra de filosofie teoretică și logică a Facultății de Filosofie din București. A predat cursuri de logică generală, logică modernă, logica discursului practic, logica normelor, filosofia logicii, argumentare și gândire critică. A ținut cursuri de logică și metodologia științei la Institutul Politehnic din București. Între 1990–2000 a fost profesor invitat la Universitatea Ecologică din București, unde a predat un curs de logică juridică la facultatea de drept. Personalitate discretă și distinsă, a fost în ultimii ani ai vieții profesor emerit al Universității din București.

Teza de doctorat

Drăgan Stoianovici, *Termenii singulari în logică. O analiză a unor puncte de vedere și divergențe din logica tradițională și din cea modernă*, conducător științific prof. dr. doc. Petre Botezatu, Iași, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, 1973/1975*. 189 f.¹

Volume

D. Stoianovici, *Logica generală – crestomație și exerciții*, București, Universitatea din București. Facultatea de Istorie-Filozofie, 1984. Ediția a doua, cu mici modificări și adăugiri: București, Universitatea din București. Facultatea de Filozofie 1990.

Drăgan Stoianovici, *Lecții de logică pentru juriști*, București, Paideia, 1992. Colecția Edițiile pro universitaria².

¹ Titlul tezei e menționat în: *Teze de doctorat 1974–1976*, București, Biblioteca Centrală Universitară București, 1979, p. 9. Sunt menționați la sfârșit doi ani, cel al susținerii și cel al confirmării de către Comisia superioară de diplome din Ministerul Educației și Învățământului.

² Vezi și Erata.

- Dragan Stoianovici, Teodor Dima (coordonator), Andrei Marga, *Logică generală*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1990³. Dragan Stoianovici a elaborat capitolele: „Obiectele, metodele și importanța logicii” (pp. 9–23), „Logica propozițiilor compuse” (pp. 44–76), „Precizări introductive” la secțiunea „Logica clasică a termenilor” (pp. 79–80), „Propozițiile categorice, caracterizare și clasificare” (pp. 124–129), „Relații logice între două propoziții categorice. Inferențe imediate” (pp. 131–144), „Inferențe mediate cu propoziții categorice. Silogistica în sens restrâns” (pp. 145–187).
- Dragan Stoianovici, Ion Stepanescu, *Logică și argumentare*, manual pentru clasa a IX-a, București, Editura Sigma, 2001.
- Dragan Stoianovici, *Argumentare și gândire critică*, București, Editura Universității din București, 2005.
- Dragan Stoianovici, *Din cuprinsul logicii (priviri istorice și critice)*, București, Curtea Veche, 2014. Cuprinde: „Între exemplificare comodă și examinare critică exigentă” (pp. 9–29), „Două viziuni despre logică din perspectiva raționalismului clasic” (pp. 30–38), „Descripțiile definite în Logica de la port-Royal” (pp. 39–54), „O particularitate semantică a termenilor singulari descriptivi ca temă comună la Arnauld și Pascal” (pp. 55–66), „Despre terminologia logică a lui Quine” (pp. 67–84), „Generalitate și verifuncționalitate – pornind de la o remarcă a lui Quine din *Methods of Logic*” (pp. 85–102), „Despre noțiunea de «definiție reală»” (pp. 103–120), „Distincții și accidente în teoria definiției juridice” (pp. 121–142), „Tânărul Eminescu și Logica lui Titu Maiorescu” (pp. 143–161), „O argumentare stoică din Cicero, *De divinatione* – privită din două perspective: dialectică și formal-logică” (pp. 162–174), „Câteva remarci privitoare la noțiunea de formă logică” (pp. 175–192).

Articole în volume

- „Aristotelian categoricals and truth-value gaps”, în: *Recherches sur l'Organon*, sous la direction de Ath. Joja, București, Editura Academiei, 1971, pp. 145–150.
- „Singular terms and statements of identity”, în: *Logic, language, and probability. A Selection of Papers Contributed to Sections IV, VI, and XI of the Fourth International Congress for Logic, Methodology, and Philosophy of Science, Bucharest, September 1971*, edited by Radu J. Bogdan and Ilkka Niiniluoto, Dordrecht/Boston, D. Reidel Publishing Company, 1973, pp. 41–43.
- „Legea științifică”, în *Teoria cunoașterii științifice*, coordonatori: Ștefan Georgescu, Mircea Flonta, Ilie Pârvu, București, Editura Academiei, 1982, pp. 186–204.

³ După cum spune coordonatorul, în *Prefață*, volumul „se adresează studenților, elevilor, cadrelor didactice etc. cuprinzând acel fond de bază al logicii, presupus indispensabil pentru a construi argumentări corecte, pentru a recunoaște relațiile logice dintre propoziții atunci când ne angajăm într-un domeniu al cercetării și când vrem să ne exprimăm corect și clar”.

- „Gînditorii de la Port-Royal”, în: *Istoria filosofiei moderne și contemporane*, vol. 1: (*De la Renaștere la epoca „luminilor”*), București, Editura Academiei, 1984, pp. 304–310.
- Dicționarul operelor filozofice românești*, coordonator general Ion Ianoși, coordonatori: Vasile Morar, Ilie Pârvu, Dragan Stoianovici, Gheorghe Vlăduțescu, București, Humanitas, 1997. Dragan Stoianovici a elaborat articolele: „*Probleme de logică*. Ioan Petrovici. Culegere de studii publicată în trei ediții: 1911, 1923, 1928” (pp. 173–175), „*Reforma logice*. Mircea Florian, 1942” (pp. 189–191), „*Silogistica. Teoria clasică și interpretările moderne*. Ion Didilescu și Petre Botezatu, 1976” (pp. 215–217).
- „Questions de sémantique dans la Logique de Port-Royal”, în: *Autour de Descartes*, textes réunis par Dolores Toma, Anca Christodorescu, Vlad Alexandrescu, Bucarest, Editions Crater, 1998, pp. 175–191⁴.
- „Teoria și practica discursului critic în scrierile lui K. Popper”, în *Filosofia lui Karl Popper. Analize și interpretări*, editori: D. Stoianovici, G. Flonta, C. Stoenescu, Giurgiu, Editura Pelican, 2007, pp. 48–63⁵.
- „Generalitate și verifuncționalitate – pornind de la o remarcă a lui Quine din *Methods of Logic*”, în: *Cuvinte, teorii, lucruri. Quine în perspectivă*, editori: Mircea Dumitru, Constantin Stoenescu, Giurgiu, Editura Pelican, 2009, pp. 328–344⁶.
- „Despre echivalarea unor termeni logici și epistemologici din engleză”, în: *Metafizică și știință. Volum dedicat profesorului Ilie Pârvu*, editori: Mircea Dumitru, Mircea Flonta, Valentin Mureșan, București, Editura Universității din București, 2012, pp. 393–407.
- „Definite descriptions in Port-Royal Logic”, în: *Bucharest school in analytic philosophy. An anthology*, editor Ilie Pârvu, foreword by Mircea Dumitru, București, Editura Universității din București, 2014, pp. 33–40⁷.
- „Între logică și psihologia inteligenței. Câteva reflecții”, în *60 de ani în Universitate. O carte dedicată profesorului Mircea Flonta*, vol. 1, editori: Mircea Dumitru, Adrian-Paul Iliescu, Valentin Mureșan, Cosmin Văduva, București, Editura Universității din București, 2015, pp. 301–316.

⁴ Sunt reluate principalele considerații și argumentări ale autorului din articolele: „Definite descriptions in Port-Royal Logic”, *Revue Roumaine des Sciences Sociales. Série Philosophie et Logique*, tome XX, no. 2., 1976, pp. 145–154, „O particularitate semantică a termenilor singulari descriptivi ca temă comună la Arnauld și Pascal”, *Probleme de logică*, vol. VIII, 1981, pp. 57–64 și „Două viziuni asupra logicii din perspectiva raționalismului clasic”, *Analele Universității București. Seria Filosofie*, anul XXXV, 1986, pp. 60–63.

⁵ Volumul cuprinde, în versiuni revizuite, o parte dintre comunicările prezentate la Colocviul aniversar „Karl Popper – 100 de ani de la naștere”, ținută la Facultatea de Filosofie a Universității din București, în zilele de 18–20 octombrie 2002.

⁶ Cuprinde lucrările Simpozionului Internațional „100 de ani de la nașterea lui Quine”, București, noiembrie 2008, Facultatea de Filosofie, Universitatea din București. Reluat, cu mici completări, în volumul *Din cuprinsul logicii* (2014), pp. 85–102.

⁷ O versiune revăzută și puțin prescurtată a articolului din *Revue Roumaine des Sciences Sociales. Série Philosophie et Logique*, tome XX, no. 2., 1976, pp. 145–154.

Articole în reviste

- „Nivelul cultural-tehnic și dezvoltarea personalității oamenilor muncii din agricultură”, *Revista de filozofie*, tomul XI, nr. 4, 1964, pp. 543–554.
- „Empirismul și cercetările sociologice burgheze asupra unor fenomene de conștiință socială”, *Revista de filozofie*, tomul XII, nr. 1, 1965, pp. 69–79. În colaborare cu Ovidiu Bădina.
- „Explanation, deductibility, and «naturalness». A comment on professor Scheffler’s treatment of «confirmational generalization»”, *Analele Universității București. Acta Logica*, vol. XI, nr. 1, 1968, pp. 133–140.
- „Modelul nomologic al explicației și problema caracterizării enunțului-lege”, *Revista de filozofie*, tomul XVI, nr. 7, 1969, pp. 875–887.
- „Analiza logică în științele sociale”, *Forum. Științe sociale*, anul II, nr. 3, 1970, pp. 73–78.
- „Descripțiile hotărâte și numele proprii la Bertrand Russell”, *Revista de filozofie*, tomul XVII, nr. 6, 1970, pp. 641–651.
- „Lektón-ul și propoziția în logica stoică”, *Revista de filozofie*, tomul XVII, nr. 9, 1970, pp. 1073–1084.⁸
- „Aspectul logic al analizei funcționale”, *Forum. Științe sociale*, anul III, nr. 2: *Epistemologie socială*, 1971, pp. 51–60.
- „Logica acțiunii a lui von Wright, ca bază a logicii deontice”, *Revista de filozofie*, tomul XIX, nr. 4, 1972, pp. 507–520.
- „Teoria numelui propriu la Mill și dezvoltările ulterioare”, *Revista de filozofie*, tomul XX, nr. 11, 1973, pp. 1319–
- „Definite descriptions in Port-Royal *Logic*”, *Revue Roumaine des Sciences Sociales. Série Philosophie*, tome XX, no. 2, avril-juin 1976, 145–154.⁹
- „Referitor la problema singularelor în silogistica lui Aristotel”, *Revista de filozofie*, tomul XXV, nr. 6, 1978, pp. 715–721.
- „Despre componenta condiție în structura normelor”, *Analele Universității București. Filosofie*, anul XXVIII, 1979, pp. 45–51.
- „Les lois et la connaissance historique – aperçu historique et critique sur «le modèle nomologique»”, *Revue Roumaine des Sciences Sociales. Série de Philosophie et Logique*, tome XXIV, no. 3, 1980, pp. 281–291¹⁰.
- „Despre caracterul explicației «raționale»”, *Analele Universității București. Filosofie*, anul XXX, 1981, pp. 57–63¹¹.
- „O particularitate semantică a termenilor singulari descriptivi ca temă comună la Arnauld și Pascal”, *Probleme de logică*, vol. VIII, 1981, pp. 57–64.

⁸ Autorul precizează că însemnările de față discută în principal capitolul al X-lea din lucrarea lui Anton Dumitriu, *Istoria logicii*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1969.

⁹ Articolul a apărut tradus în volumul *Din cuprinsul logicii* (2014), pp. 39–54.

¹⁰ O variantă mai extinsă, în limba română, în *Probleme de logică*, vol. IX, pp. 171–186.

¹¹ O variantă în limba engleză a apărut în *Revue Roumaine des Sciences Sociales. Série de Philosophie et Logique*, tome XXVII, no. 2–3, 1983, pp. 184–190.

- „Sensuri ale extinderii silogisticii”, *Analele Universității București. Filosofie*, anul XXXI, 1982, pp. 49–52.
- „On the character of «rational explanation»”, *Revue Roumaine des Sciences Sociales, Série de Philosophie et Logique*, tome XXVII, no. 2-3, 1983, pp. 184–190¹².
- „Două viziuni asupra logicii din perspectiva raționalismului clasic”, *Analele Universității București. Seria Filosofie*, anul XXXV, 1986, pp. 60–63.
- „Rolul legii în cunoașterea istorică la John Stuart Mill și la reprezentanții neopozitivismului”, *Probleme de logică*, vol. IX: *Existență, gândire, istorie*, coordonatori: Crizantema Joja, Călin Candiescu, 1986, pp. 171–186.¹³
- „Forme canonice pentru formulele de grad modal 1”, *Revista de filosofie*, tomul XXXIV, nr. 1, 1987, pp. 29–36.
- „Metoda deducției naturale în logica modală”, *Analele Universității București. Filosofie*, anul XXXVII, 1988, pp. 31–37.
- „Metoda tablourilor semantice în logica modală (explicare și comentariu)”, *Probleme de logică*, vol. X: *Identitate, contradicție, temporalitate*, coordonatori: Crizantema Joja, Călin Candiescu, 1993, pp. 72–85.
- „Silogismul în opera extra-logică a lui Aristotel”, *Revista de filosofie*, tomul XLI, nr. 1, 1994, pp. 3–13.
- „Despre noțiunea de «definiție reală»”, *Revista de filosofie*, tomul XLVII, nr. 3–4, 2000, pp. 295–305.¹⁴
- „Între exemplificare comodă și examinare critică”, *Analele Universității București. Filosofie*, anul LII, 2003, pp. 43–56.¹⁵
- „Despre terminologia logică a lui Quine. Câteva însemnări la *Methods of Logic*”, *Revista de filosofie*, tomul L, nr. 5–6, 2003, pp. 725–734.
- „Distincții și accente în teoria definiției juridice”, *Studii de drept românesc*, anul XV, 2003.
- „Exercițiul argumentării și reflecției despre argumentare la patru renumiți logicieni”, *Revista de filosofie*, tomul LII, nr. 3–4, 2005, pp. 535–548.
- „Tânărul Eminescu și *Logica* lui Titu Maiorescu”, *Ideii în dialog*, anul II, nr. 1 (4), 2005.¹⁶
- „Contrastul nume proprii-descripții definite – un motiv recurent în argumentările lui Russell”, *Analele Universității București. Filosofie*, 2005, pp. 79–88.¹⁷

¹² Vezi mai sus varianta în limba română din *Analele Universității din București. Filosofie*, anul XXX, 1981, pp. 57–63.

¹³ O versiune prescurtată a acestui articol a apărut, sub titlul „Les lois et la connaissance historique”, în *Revue Roumaine des Sciences Sociales. Série de Philosophie et Logique*, tome XXIV, no. 3, 1980, pp. 281–291.

¹⁴ Reluat, revăzut în volumul *Din cuprinsul logicii* (2014), pp. 103–120.

¹⁵ Reluat, cu completări, sub titlul „Între exemplificare comodă și examinare critică exigentă”, în volumul *Din cuprinsul logicii* (2014), pp. 9–29.

¹⁶ Reluat în volumul *Din cuprinsul logicii* (2014), pp. 143–161.

- J. S. Mill și filosofia silogismului”, *Revista de filosofie analitică*, vol. II, no. 2, iulie–decembrie 2008, pp. 29–37.
- „Formal Logic vs. Philosophical Argument. Within the Stoic Tradition”, în *Argumentation*, vol. 24, 2010, pp. 125–133.¹⁸

Recenzii

- „Noi studii sovietice în domeniul logicii dialectice”, *Cercetări filosofice*, anul VII, nr. 1, 1960, pp. 227–232.
- „Tema omului contemporan în discuția filozofilor iugoslavi”, *Revista de filozofie*, tomul XIII, nr. 1, 1966, pp. 126–132.
- „Amitai Etzioni. Analiza socială ca profesiune sociologică”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul III, nr. 1, 1966, pp. 27–30.
- „Richard Berhrendt. Omul în lumina sociologiei”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul III, nr. 5, 1966, pp. 399–410.
- „Pitirim A. Sorokin. Sociologia de ieri, de azi și de mâine”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul III, nr. 6, 1966, pp. 484–489.
- „O. J. Hertzner. Uniformizarea socială și limba”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul III, nr. 12, 1966, pp. 1060–1064.
- „S. R. Rudner. Filozofia științei sociale”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul IV, nr. 5, 1967, pp. 370–378.
- „Ian Hacking. O limbă fără particulare”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul V, nr. 4, 1968, pp. 570–575.
- „Gérard Deledalle. Lucrări de logică recente în limba engleză”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul V, nr. 6, 1968, pp. 947–951.
- „Études de logiques classique et moderne”, *Revue Roumaine des Sciences Sociales, Série de Philosophie et Logique*, tome XIV, no. 3, 1970, pp. 257–266.
Despre: *Probleme de logică*, vol. I, Ed. Academiei, București, 1968, 374 p.
- „A. I. Uemov. Premisele ontologice ale logicii”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul VI, nr. 3, 1969, pp. 363–369.
- „A. M. Ghendin. Prognoza socială în interpretarea lui Karl Popper”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul VI, nr. 4, 1969, pp. 647–652.
- „B.M. Kedrov. Despre particularitățile însemnărilor lui Lenin din Caiete filozofice”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul VII, nr. 2, 1970, pp. 163–166.

¹⁷ Cuprinde textul unei comunicări de la Colocviul „Bertrand Russell – 100 de ani de la apariția articolului *On Denoting*”, organizat la Facultatea de Filosofie în 23. 11. 2005.

¹⁸ Argumentarea din acest articol va fi reluată și se va suprapune parțial cu cea din articolul „O argumentare stoică din Cicero, *De divinatione* – privită din două perspective: «dialectică» și formal logică”, din volumul *Din cuprinsul logicii* (2014), pp. 162–174.

- „Simpozion asupra logicii stoice”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul VII, nr. 4, 1970, pp. 546–554.
- „Fred Sommers. Calculul termenilor”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul VII, nr. 5, 1970, pp. 748–764. Reluat în volumul: *Logică, metodologie, filosofia științei (referate, recenzii, sinteze), în întâmpinarea celui de-al 4-lea Congres de logică, metodologie și filosofia științei*, București, Centrul de Informare și Documentare în Științele Sociale și Politice, 1971, pp. 295–310.
- „Jovan Arandelović. Conflictul dintre filozofie și dogmatism în marxismul contemporan”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul VIII, nr. 1, 1971, pp. 5–10.
- „Milton Fisk. Există în natură conexiuni necesare”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul VIII, nr. 2, 1971, pp. 241–248. Reluat în volumul: *Logică, metodologie, filosofia științei (referate, recenzii, sinteze), în întâmpinarea celui de-al 4-lea Congres de logică, metodologie și filosofia științei*, București, Centrul de Informare și Documentare în Științele Sociale și Politice, 1971, pp. 273–280.
- „Jaakko Hintikka. Modele pentru modalități”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul VIII, nr. 4, 1972, pp. 443–456.
- „Risto Hilpinen. Logica deontică”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul IX, nr. 1, 1972, pp. 143–157.
- „P. F. Strawson. O asimetrie logico-lingvistică”, *Revista de referate și recenzii. Filozofie, logică, sociologie, psihologie*, anul IX, n. 3, 1972, pp. 381–391.
- „Deduția privită istoric și critic”, *Revista de filosofie*, tomul XIX, nr. 7, 1972, pp. 911–917. Despre: Petre Botezatu, *Valoarea deducției*, București, Editura Științifică, 1971, 200 p.
- „Noi cercetări logico-matematice asupra silogisticii”, *Revista de filozofie*, tomul XXIII, nr. 2, 1976, pp. 165–167. Despre: Sorin Vieru, *Axiomatizări și modele ale sistemelor silogistice*, București, Editura Academiei, 1975.
- „Sorin Vieru, Axiomatizări și modele ale sistemelor silogistice (Axiomatization and models of syllogistic systems), Editura Academiei, București, 1975, 118 p.”, *Revue Roumaine des Sciences Sociales, Série de Philosophie et Logique*, tome XX, no. 2, 1976, pp. 226–228.
- „Bogăția și actualitatea silogisticii”, *Revista de filozofie*, tomul XXIV, nr. 4, 1977, pp. 509–514. Despre: Ion Didilescu/Petre Botezatu, *Silogistica. Teoria clasică și interpretările moderne*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1977.¹⁹
- „Morala și societatea”, *Revista de filozofie*, tomul XXVII, nr. 3, 1980, pp. 319–326. Despre: Radomir D. Lukić, *Sociologija morala*, ed. a 2-a, Beograd, Naučna knjiga, 1976, 623 p.

¹⁹ Vezi și: *Dicționarul operelor filosofice românești* (1997), pp. 215–217.

- „Un studiu metodologic din perspectiva filozofiei analitice”, *Revista de filozofie*, tomul XXVIII, nr. 6, 1981, pp. 678–681. Despre: Hector Neri Castañeda, *On Philosophical Method*, Nous Publications, number 1, 1980, 151 p.
- „Aristotle. The Collected Papers of Joseph Owens, edited by John R. Catan, State University of New York Press, Albany, 1981, 264 p.”, *Revista de filozofie*, tomul XXX, nr. 4, 1983, pp. 375–378.
- „V. A. Lektorski, Subiekt, obiect, poznanie, Moskva, Izdatelstvo Nauka, 1980, 351 p.”, *Revista de filozofie*, tomul XXX, nr. 5, 1983, pp. 479–481.
- „Referință și cuantificare – câteva însemnări pornind de la articolul lui G Englebrestsen²⁰”, *Revista de filozofie*, tomul XXXI, nr. 2, 1984, pp. 147–152.
- „Un manual de logica pentru juriști”, *Revista de filosofie*, tomul XLI, nr. 3, 1994, pp. 317–320. Despre: Oto Weinberger, *Rechtlogik*, Berlin, Duncker & Humboldt, 1989.
- „Logica formală și raționamentul cu norme”, *Revista de filosofie*, tomul XLII, nr. 4, 1995, pp. 457–460. Despre: Arend Soeteman, *Logic in law. Remarks on logic and rationality in normative reasoning*, Dordrecht, Boston and London, Kluwer Academic Publishers, 1983, 326 p.
- „Frans H. von Eemeren/ Rob Grootendorst, Argumentation, Communication and Fallacies. A Pragma-Dialectical Perspective, Hillsdale, New Jersey, 1992”, *Revista de filosofie*, tomul XLIII, nr. 5–6, 1996, pp. 493–495.
- „Ion Didilescu, în postura de evocator”, *Analele Științifice ale Institutului de Studii Europene „Ștefan Lupășcu – Iași. Seria Secvențe psiho-logice*, tom I, nr. 1: *Orizonturi ale personalității*, coordonator: Ioan Străchinaru, 1999, pp. 5–10.²¹

Traduceri

- Ivo Andrić, *Cronica din Travnik: viziri și consuli*, traducere din limba sârbă și note de Dragan Stoianovici și Virgil Teodorescu, București, Editura pentru Literatură Universală, 1967. Reeditată: Iași, Polirom, 2019.
- Svetozar Stojanović, *Meta-etica contemporană*, 2 vol., traducător: S. Drăgan, Editura Științifică, 1971.
- Solomon Markus, *Matematička Poetika*, preveli Borislav Krstić, Dragan Stojanović, Beograd, Nolit, 1974.²²
- Norme, valori, acțiune. Analiza logică a discursului practic*, cu aplicații în etică și drept, selecția textelor, traducere și studiu introductiv: Sorin Vieru și Dragan Stoianovici, București, Editura Politică, 1979. Texte traduse: G. H. Wright,

²⁰ Are în vedere articolul lui George Englebrestsen „Despre logica conjuncțiilor intrapropoziționale, publicat în același număr al revistei, pp. 141–147. Articolul este tradus din limba engleză de D. Stoianovici.

²¹ Text reluat în volumul: Ion Didilescu, *Universitari di alte vremuri*, Iași, Editura „Ștefan Lupășcu”, 2010, pp. 7–18. (Profiluri: 8).

²² Traducere în limba sârbă a cărții: Solomon Marcus, *Poetica matematică*, București, Editura Academiei, 1970.

„Logica discursului practic” (pp. 25–52), Jerzy Kalinowski, „Temele actuale ale logicii deontice” (pp. 55–78), Dagfinn Føllesdal și Risto Hilpinen, „Introducere în logica deontică” (pp. 79–114), Erik Stenius, „Principiile unei logici a sistemelor normative” (pp. 115–128), Lennart Åqvist, „Interpretări ale logicii deontice” (pp. 129–138), Georg Henrik von Wright, „Logica deontică și teoria generală a acțiunii” (pp. 139–185), Hector Neri Castañeda, „Raționamentele imperative” (pp. 189–225), Nicholas Rescher, „Structura și reprezentarea comenzilor” (pp. 227–251), A. A. Ivin, „Semantica discursului evaluativ” (255–275), Herbert A. Simon, „Logica deciziei raționale” (pp. 277–296), Joseph Horowitz, „Logica și dreptul” (pp. 299–310), Anders Wedberg, „Probleme ale analizei logice a științei dreptului” (pp. 311–336), Zygmunt Ziembski, „Condiții preliminare ale aplicării logicii deontice în raționamentele juridice” (pp. 337–351).

Georg Henrik von Wright, *Normă și acțiune (Studiu logic)*, traducere, postfață și note de Dragan Stoianovici și Sorin Vieru, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1982.

Alvin Toffler, *Al treilea val*, prefață de Ioniță Olteanu, traducere din limba engleză Georgeta Bolomey și Dragan Stoianovici, București, Editura Politică, 1983. Reeditări: Editura Z, 1996; Editura Antet XX Press/Lucman, 2002.

Erich Fromm, *Texte alese*, studiu introductiv Al. Tănase, selecția textelor Ileana Răceanu și Nicolae Frigioiu, traducerea din limbile franceză și engleză Nicolae Frigioiu, controlul traducerii Dragan Stoianovici, București, Editura Politică, 1983.

George Englebresten, „Despre logica conjuncțiilor intrapropoziționale”, *Revista de filozofie*, tomul XXXI, nr. 2, 1984, pp. 141–147.²³

V. I. Perminov, *Cauzalitatea în filozofie și știință*, traducere de Sorin Vieru și Drăgan Stoianovici, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1988.

W. K. C. Guthrie, „Filosofia și ideile politice”, în: *Filosoful – Rege? Filozofie, morală și viață publică*, editor Mircea Flonta, București, Humanitas, 1992, pp. 96–106.²⁴

Karl R. Popper, „Despre sursele cunoașterii și ale ignoranței”, în: *Filosoful – Rege? Filozofie, morală și viață publică*, editor Mircea Flonta, București, Humanitas, 1992, pp. 107–135.²⁵

Albert Einstein, *Cum văd eu lumea. O antologie*, selecția textelor M. Flonta, I. Pârvu, Traducere M. Flonta, I. Pârvu, D. Stoianovici, Note și postfață

²³ Articolul este urmat de câteva însemnări ale traducătorului: pp. 147–152. Vezi mai sus.

²⁴ Textul reprezintă traducerea, puțin abreviată, a Introducerii la vol. 2 a cărții lui W. K. C. Guthrie, *A History of Greek Philosophy*, volum subintitulat „Iluminismul secolului al cincilea”, Cambridge at the University Press, 1969. Titlul aparține traducătorului.

²⁵ Traducere din: K. Popper, *Conjectures and Refutations*, Londra, Routledge and Kegan Paul, 1972 (1963). În traducerea de față, câteva paragrafe ale conferinței au fost omise, iar din câteva au fost reținute doar câteva pasaje, astfel încât textul să se integreze cât mai bine temei principale a culegerii. Omisiunile au fost marcate prin rânduri punctate.

- M. Flonta, București, Humanitas, 1992. Inclusă în volumul: Albert Einstein, *Cum văd eu lumea. Teoria relativității pe înțelesul tuturor*, București, Humanitas, 1996, pp. 9–289. Reeditări, independent: 2005.
- K. R. Popper, *Societatea deschisă și dușmanii ei*, vol I: *Vraja lui Platon*, vol. II: *Epoca marilor profeții: Hegel și Marx*, traducere de D. Stoianovici, București, Humanitas, 1993. Reeditări: 2005, 2017.
- Francis E. Peters, *Termenii filozofiei grecești*, traducere de Dragan Stoianovici, București, Humanitas, 1993. Ediția a 2-a revăzută: 1997; ediția a 3-a revăzută, 2007 (în colecția: Dicționare. Tratate. Referințe).
- Jeanne Hersch, *Mirarea filozofică*, traducere din franceză de Drăgan Vasile²⁶, București, Humanitas, 1994. Reeditări: 1997, 2006 (în colecția: Dicționare. Tratate. Referințe), 2022.
- André Vergez, Denis Huisman, *Curs de filozofie*, traducere de Alexandru Vasile Drăgan²⁷, București, Humanitas, 1995.
- Dicționar de filozofie și logică*, consultant editorial/coordonator/ Antony Flew, traducere din engleză de D. Stoianovici, București, Humanitas, 1996. Ediția a doua: 1999, 2006, în Colecția Dicționare. Tratate. Referințe.
- Henri-Iréné Marrou, *Sfântul Augustin și sfârșitul culturii antice*, traducere de Dragan Stoianovici și Lucia Wald, București, Humanitas, 1997. (Colecția Istoria Ideilor).
- Enciclopedia Blackwell a gândirii politice*, coordonator David Miller, consultanți: Janet Coleman, William Connolly, Alan Ryan, introducere la ediția românească de Alan Ryan, traducere din engleză de Dragan Stoianovici, București, Humanitas, 2000, 2006 în colecția: Dicționare/Tratate Referințe.
- Martin Hollis, *Introducere în filozofia științelor sociale*, traducere din limba engleză de Carmen Dumitrescu, verificarea traducerii Dragan Stoianovici, București, Editura Trei, 2001.
- Erik H. Erikson, *Psihanaliză și istorie. Tânărul Luther*, traducere din limba engleză de Dara Maria Străinu, verificarea traducerii Dragan Stoianovici, București, Editura Trei, 2001.
- Karl R. Popper, *Conjecturi și infirmări. Creșterea cunoașterii științifice*, traducerea din limba engleză Constantin Stoenescu, Dragan Stoianovici, Florin Lobonț, verificarea traducerii Dragan Stoianovici (cu excepția capitolelor 7, 18, 19), București, Editura Trei, 2002.
- Ernst Tugendhat/ Ursula Wolf, *Propedeutică logico-semantică*, traducere de S.G. Drăgan și C. Stoenescu, Giurgiu, Editura Pelican, 2003.
- Bertrand Russell, *Istoria filozofiei occidentale*, 2 vol., traducere din engleză de D. Stoianovici, București, Humanitas, 2005.

²⁶ Pseudonim sub care se ascund doi autori: Drăgan=Dragan Stoianovici și Vasile=Vasile Tonoiu.

²⁷ Sub acest nume se ascund de fapt mai mulți traducători: Drăgan=Dragan Stoianovici. Presupun că: Alexandru=Alexandru Valentin și Vasile=Vasile Tonoiu.

Logica și dreptul – culegere de traduceri, selecția textelor, traducere și prefață de Drăgan Stoianovici, București, Paideia, 2006 (colecția de studii și eseuri-filosofie). Reeditare: 2015 (în colecția: emblematic. Cărți de referință). Texte traduse: Ilmar Tammelo „Drept, logică și comunicare umană” (pp 13–35), Chaïm Perelman „Drept, logică și argumentare” (pp 36–48), Léon Husson „Infrastructura raționamentului juridic” (pp. 49–67), François Génay „Limbajul ca instrument al tehnicii juridice” (pp. 71–78), Viktor Knapp „Câteva chestiuni privind definițiile legale” (pp. 79–98), Mark van Hoecke „Definițiile legale și interpretarea legii” (pp. 99–110), Ota Weinberger „Discursul normativ și teoria raționamentului juridic” (pp. 113–133), Kazimier Opalek „Raportul dintre norme și judecățile de valoare” (pp 134–138), Zygmund Ziembinski „Condițiile preliminare ale aplicării logicii deontice la raționamentele juridice” (pp. 139–156), Jerzy Wróblewski „Raționamentele juridice în interpretarea normelor de drept” (pp. 159–176), Eduardo García Máynez „Considerații despre problema antinomiilor în drept” (pp. 177–196), Carlos S. Alchourrón „Raționamentele juridice *a fortiori* și *a pari*” (pp. 197–221), Letizia Gianformaggio „Raționamentul prin analogie în drept” (pp. 222–232), [Eugeniu Speranția „Silogismul judiciar și silogismul legislativ” (pp. 235–256)], Iredell Jenkins „Cadru de cristalizare a hotărârii judecătorești” (pp. 257–263), Junichi Aomi „Funcția regulativă a logicii în raport cu hotărârile judecătorești” (pp. 264–268), Eugenio Bulygin „Există o legătură conceptuală între drept și morală?” (pp. 271–290).

Ivo Andrić, „Despre frumos și creație”, traducere de Dragan Stoianovici, *România literară*, anul XLII, nr. 30, 31 iulie 2009, pp. 26–27.²⁸

Ivo Andrić, *Semne lângă drum (aforisme, însemnări, reflecții)*, traducere de Dragan Stoianovici, București, Curtea Veche, 2010.

Leszek Kołakowski, *Principalele curente ale marxismului*, vol. I: *Fondatorii*, prefață de Vladimir Tismăneanu, traducere din limba engleză de S. G. Drăgan, București, Curtea Veche, 2009; vol. III: *Prăbușirea*, prefață de Vladimir Tismăneanu, traducere din limba engleză de S.G. Drăgan, București, Curtea Veche, 2010.

Bertrand Russell, *În căutarea fericirii*, traducere din engleză de S.G. Drăgan, București, Humanitas, 2011, 2017.

U registru eseja: osam decenija rumunske esejistike, izbor i prevod Dragan Stojanović, Novi Sad, Prometej, 2012, 233 p.²⁹ Din cuprins: Emil Cioran, *O dva tipa društva. Primo prijatelju izdaleka*; Constantin Noica, *Odgovor prijatelja izdaleka*; Mircea Eliade, *Pad u istoriju*; Virgil Nemoianu, *Evropa – juče, danas, sutra*; Șerban Papacostea, *Sredozemlje u istoriji Evropa i sveta*; George Alexandru, *Konačno rešenje*; Lucian Boia, *Neizbežnost ideologije u tumačenju istorije*; Vladimir Streinu, *Dva kulturna obrasca: atički i azijski*;

²⁸ Fragment din volumul *Semne lângă drum*, în curs de apariție la Curtea Veche. Vezi mai jos.

²⁹ O antologie de eseuri românești, selectate și traduse în limba sârbă de Dragan Stoianovici, publicată cu sprijinul financiar al Institutului Cultural Român.

- Lucian Blaga, *Bipolarne duhovnosti*; Alexandru Dușu, „*Vizantinci*”, „*Orijentalci*”, *Balkanci*”; Tudor Vianu, *Klasični ideal čoveka*; Alexandru Paleologu, *O prijateljstvu*; Petru Creția, *Krotkost*; Andrei Pleșu, *Tolerancija i njezin opseg. Kriza jednog pojma*; Ion Negoïtescu, *Descartes, moralista*; Paul Zarifopol, *Tolstoj i Proust*; Paul Zarifopol, *Rusi*; Marta Petreu, *Pensées sur l'absurde*; Ștefan Zeletin, *Nemački romantizam i rumunska kritička kultura*; Mircea Martin, *Postoji li evropski kulturni identitet?*; Sorin Alexandrescu, *Rumunski paradoks*; Octavian Paler, *Da li je Don Kijot mogao biti Rumun?*; Nicolae Balotă, *Pledoaje za automnost eseja*.
- Bertrand Russell, *Cunoașterea lumii exterioare ca tărâm de aplicare a metodei științifice în filozofie*, traducere din engleză de D. Stoianovici, București, Humanitas, 2013.
- Bertrand Russell, *Credințele mele*, cu o prefață de Alan Ryan, traducere din engleză de S.G. Drăgan, București, Humanitas, 2014.
- R. G. Collingwood, *Eseu despre metoda filozofică*, traducere din engleză de D. G. Stoianovici, București, Humanitas, 2015 (Eseu/Ideii/Filosofie/Estetică).
- Bertrand Russell, *Eseuri sceptice*, Cu o prefață de John Gray, traducere din engleză de S.G. Drăgan, București, Humanitas, 2015.
- Alvin Plantinga, *Știință, religie și naturalism. Unde rezidă de fapt conflictul?*, traducere din engleză de S. G. Drăgan, Oradea, Ratio et Revelatio, 2015.
- Robert Kagan, *Lumea clădită de America*, traducere din engleză de S.G. Drăgan, București, Humanitas, 2015.
- Ludwig von Mises, *Acțiunea umana. Un tratat de economie*, traducere din limba engleză de Gabriel Mursa (capitolele XVI–XXXI) și Dragan Stoianovici (capitolele I–XV și XXXII–XXXIX), București, Curtea Veche, 2018. (Colecția „Biblioteca Băncii Naționale a României”. Serie nouă).
- Neven Sesardić, *Când rațiunea pleacă în vacanță. Filosofii în politică*, traducere din engleză de S.G. Drăgan, București, Humanitas, 2018.
- Hannah Arendt, *Viața spiritului*, traducere din engleză de S.G. Drăgan, București, Humanitas, 2018.
- Bertrand Russell, *Despre educație*, traducere din engleză de S.G. Drăgan, București, Humanitas, 2019.
- Ivo Andrić, *Povestiri din singurătate*, traducere din limba sârbă de Dragan Stoianovici, Iași, Polirom, 2020. (Top 10+)
- Ivo Andrić, *Omer-pașa Latas*, traducere din limba sârbă și note de Dragan Stoianovici, Iași, Polirom, 2021. (Esențial).
- Bertrand Russell, *Viitorul omenirii și alte eseuri deloc populare*, cu o introducere de Kirk Willis, traducere din limba engleză de S.G. Drăgan, București, Humanitas, 2021.
- Martha C. Nussbaum, *Terapia dorinței. Terapie și practică în etica elenistică*, cu o nouă Introducere a autoarei, traducere din engleză de S.G. Drăgan, București, Humanitas, 2022.
- James Bridle, *Feluri de a fi. Dincolo de inteligența umană*, traducere din limba engleză de S.G. Drăgan și Dan Bălănescu, Iași, Editura Polirom, 2023.